

I

Het was zo'n onwaarschijnlijk bedrag: 5.700.000 kronen. Dat kon je niet serieus nemen. Ik veronderstelde dat het zo'n nepfactuur was, waar je via de tv en de krant wel van had gehoord. Gewetenloze ondernemingen die mensen, meestal bejaarden, geld aftroggelen.

Het was goed gedaan. Dat moet ik toegeven. Het logo zag er in mijn ogen echt uit. Ik ben er niet zo bekend mee; ik krijg maar zelden post, afgezien van de gebruikelijke rekeningen. Deze zag er ongeveer net zo uit. Behalve het bedrag dan. WRD, stond er in vette letters op, en de tekst over de betalingsvoorwaarden was geloofwaardig geformuleerd. Allemaal op die droge, zakelijke toon; net een echte instantie.

En als hij wél echt was, moest het een gigantisch misverstand zijn. Een of ander apparaat had me vast verwisseld met een groot bedrijf, misschien wel een buitenlands consortium. 5.700.000 kronen. Wie kreeg er zulke rekeningen? Ik schoot in de lach bij de gedachte dat iemand per ongeluk zoveel geld zou betalen en het erbij zou laten zitten.

Ik dronk een glas sinaasappelsap, stopte een paar reclamefolders in de oudpapierbak – allemaal advertentieblaad-

jes en informatiebrochures die zich op de een of andere merkwaardige manier langs mijn nee/nee-sticker hadden gewerkt –, trok mijn colbertje aan en ging naar mijn werk.

Ik werkte parttime in een videotheek voor liefhebbers. We stonden daar met twee man om de beurt twee, drie dagen per week om bestellingen af te handelen, inkomende films te sorteren, te catalogiseren en in de kast te zetten. Een heel enkele keer moest ik een klant helpen om de goede film te vinden of uit te leggen waarom een speciale uitgave met extra materiaal nog niet was binnengekomen of waarom die nu niet net dat ene interview bevatte dat de klant op internet had gezien, waarvan hij vond dat het zo'n verhelderend licht op de filmmaker wierp en waarvan hij of zij (meestal hij) grote delen kon weergeven als ik zin had om te luisteren. Maar meestal stond ik aan iets anders te denken.

Het was een beetje winderig onderweg, maar in principe was het wel al colbertjesweer, en de meeste bomen hadden al heel wat bladeren. Ik liep aan die rekening te denken en vroeg me af hoe ze nu toch uitgerekend aan mijn naam en adres waren gekomen. Namen ze gewoon de eerste de beste? Of was er soms iemand met soortgelijke contactgegevens?

De ruiten van de winkel waren bedekt met een groengeel laagje stuifmeel, en de deur ging moeizaam open. Het maakte eigenlijk niet uit hoe we de deurdranger afstelden. Of hij liep aan of hij waaide bij het minste of geringste open. Vandaag bleef hij halverwege steken.

Mijn schoenen plakten aan de vloer toen ik naar de balie liep om mijn colbertje aan het haakje daaronder op te hangen. In de kleine pantry achter de kassa zette ik een pot

filterkoffie. De bodem daarvan was aangebrand en Tomas, die de andere dagen werkte, zei dat hij nooit uit dat ding dronk, maar ik vond het niet zo erg. Integendeel zelfs, het gaf een anders nogal slap bakje een beetje pit.

Ik duwde een paar keer tegen het deurtje van het gootsteenkastje, dat niet goed dicht wilde omdat er niet zo'n magneetje aan zat. Het viel steeds weer een paar centimeter open. Op het laatst pakte ik een stukje Tesa-tape, rolde dat op en perste het tegen de binnenkant van het deurtje, en toen bleef het dichtzitten.

In het mandje onder de kassa lagen de films die vorige week waren teruggebracht en waarvoor Tomas niet de fut had gehad om ze weer in de kast te zetten. Ik zat ernaar te kijken terwijl ik wachtte tot de koffie klaar was. Het waren een Kubrick, een Godard en *The Spanish Prisoner* van David Mamet. Ik draaide de hoes om en las wat erachterop stond. Het was lang geleden dat ik die had gezien. Dat was in de tijd dat ik samen was met mijn grote liefde, Sunita, en dat we wedijverden om elkaar onze lievelingsfilms te laten zien. Ik weet niet eens of we hem wel hebben afgekeken. Zij vond hem niet zo goed.

Toen de koffie klaar was, vond ik in de koelkast een bodempje melk van nog maar enkele dagen oud. Ik goot het in mijn koffie en dronk die op terwijl ik de films wegzette.

Toen ik achter de balie ging staan voelde ik het weer plakken onder mijn voeten. Ik nam aan dat er Coca-Cola of zoiets was gemorst, want waar je ook liep, bleven je schoenen aan de kunststofvloer plakken. Het klonk eigenlijk wel feestelijk. Zeker als je een beetje ritmisch liep.

Ik ging een tijdje achter de balie zitten en dacht na over de mogelijkheid dat iemand anders mijn identiteit had

overgenomen, gekaapt of hoe dat ook heet. Dat iemand iets had besteld voor dat waanzinnige bedrag en de rekening naar mij had laten sturen. Maar wat kun je bestellen voor 5.700.000 kronen? Er zou meer toezicht op dat soort orders moeten worden gehouden, dacht ik.

Ergens tussen elf uur en halftwaalf hadden we altijd een moment waarop de zon rechtstreeks in de winkel viel. Ik bukte en hield mijn hoofd schuin om uit te vinden wat voor plakkerigs dat nu was op de vloer, en inderdaad kon je vanuit een bepaalde hoek kleine eilandjes zien van wat waarschijnlijk gemorste frisdrank was. Ik keek er een tijdje naar. Het leek een beetje op een wereldkaart als je een paar stukjes van Azië en Australië af haalde. Ik kneep mijn ogen half dicht. Afrika zag er heel goed uit. Om nog maar te zwijgen van wat in dat geval Groenland en Alaska moesten zijn. Maar, dacht ik, dat kan natuurlijk alleen omdat je de details van die gebieden niet goed kent. Ik vroeg me even af van welke landen ik de grenzen het best kende, behalve van Zweden dan, en kwam tot de conclusie dat dat toch landen in Noord-Europa waren. Even later verdween de zon achter de daken. Maar het plakspul zat er nog; dat kon je elke keer als je daar liep duidelijk horen.

Ik belde mijn baas Jörgen en vroeg of we een mop mochten kopen. Hij zei dat het in orde was. Dat het wel goed kon zijn om er voortaan een te hebben en dat het fijn zou zijn als ik alle vloeren wilde dweilen.

‘Bewaar het bonnetje maar,’ zei hij.

Dus ik liep naar de huishoudwinkel en kocht daar zo’n emmer met een mandje erin, waarin je het water uit de bijbehorende mop kunt wringen. Ik vulde hem met warm

water en bedacht dat ik misschien ook groene zeep of een soort afwasmiddel had moeten hebben, maar dat het wel zou lukken als het water maar warm genoeg was. Ik mopte alle vloeren in de hele winkel. Het zag er schoon uit. De hele winkel leek er mooier door. Haast een beetje luxe. Ik verschoonde het water een paar keer en op het laatst boende ik ook de zolen van mijn schoenen. Toen bleef ik een tijdje zitten en koos een andere achtergrond op mijn mobiele telefoon. Ik zette hem uit en weer aan en veranderde de achtergrond nog een keer.

Precies op tijd voor de lunch kwam mijn vriend Roger langs. Toen ik van de wc kwam, stond hij daar opeens, belend. Hij knikte in mijn richting. Daarna ging hij de straat weer op. Twintig minuten later kwam hij terug en vroeg of hij de rest van mijn afhaalmaaltijd mocht opeten.

‘Dat is toch wel goed?’ vroeg hij, en dat was het, zei ik.

Hij ging op het krukje achter de balie zitten en werkte de restjes noedels en vlees naar binnen. Hij zei dat hij al bijna drie weken verkouden was, maar dat het eindelijk over leek te gaan.

‘Eerst was het alleen een beetje keelpijn,’ zei hij terwijl hij op het eten kauwde. ‘Toen werd het heel éрге keelpijn, zodat het slikken zeer deed. Toen zakte het de luchtpijp in en werd het zo’n akelig hoestje, zo’n kriebelhoestje, weet je wel, waar je haast niet van kunt slapen. Ik belde de huisartsenpraktijk en zei dat ik penicilline wilde hebben, maar toen ik daar kwam was de koorts gezakt en werd het hoesten ook al minder. Dus toen wilden ze me geen recept geven. Ze zeiden dat ik maar paracetamol moest nemen en terug moest komen als het erger werd. Maar dat

werd het niet. Het ging alleen maar beter.'

Hij probeerde te hoesten, maar het lukte niet echt. Hij zuchtte en schudde zijn hoofd. Toen at hij door tot het aluminium bakje helemaal schoongelepeld was. Daarna schoof hij het bakje van zich af en vroeg hij of we nog nieuwe films hadden binnengekregen, en toen ik zei dat dat niet zo was, zuchtte hij weer en keek hij door het raam naar buiten.

'Tja,' zei hij. 'Ik moest maar weer eens gaan.'

Hij snaaide nog een handvol snoepjes mee, die we daar hadden liggen om aan kinderen te geven, en liep de deur uit. Ik volgde hem naar de deur en bedacht dat ik dan meteen die vaalrode 'Open'-vlag wel uit kon steken.

's Middags kwam er ook geen klant, dus ging ik rekeningen zitten sorteren. Ik plakte het bonnetje van de mop en de emmer op. Ik maakte gaatjes in de rekeningen en stopte ze in ordners. Jörgen wilde dat alles volgens een bepaald systeem gebeurde. De bonnetjes in een groene ordner en de onbetaalde rekeningen in een blauwe. Later betaalde hij die zelf en hevelde hij ze over naar de groene map.

Toen ik daar zo zat te bladeren moest ik weer denken aan de rare rekening die ik zelf had gekregen. Het viel me op dat sommige bedrijven het bedrag tot achter de komma uitschreven. Op die manier zag het eruit als een heel lang getal. Soms was het best lastig om dat kleine kommaatje tussen de nullen te zien. Zou dat bij mij ook zijn gebeurd? dacht ik. Mogelijk hadden ze domweg een decimaal gemist of had ik die niet gezien. Maar nee, dat kon ook niet. Want als je twee nullen weghaalde, bleef het nog een idioot hoog bedrag. Ik had ook niets besteld voor 57.000 kronen. Dat

zou ik me wel herinneren. En wat was die WRD voor iets? Ik bladerde nog wat om te kijken of ik bij de stukken van de winkel een soortgelijke rekening kon vinden, maar ik zag nergens zoiets. Nee, dacht ik. Er moet domweg ergens een fout zijn gemaakt.

2

Bijna op de dag af een maand later kwam er een herinnering. Nu met boete voor te laat betalen. Het bedrag was verhoogd tot 5.700.150 kronen. Ik bekeek het stuk iets nauwkeuriger. De naam en het adres die erop stonden, waren ongetwijfeld van mij. En er ontbrak geen komma. Over het bedrag viel niet te twisten. Deze keer kwam de factuur van een incassobedrijf: SweEx.

Wij nemen reacties niet in behandeling, stond er duidelijk op. *Eventuele klachten dient u te richten aan onze opdrachtgever*. En dan een telefoonnummer.

Ik belde het nummer en kreeg een computerstem, die me welkom heette en zei: ‘Omschrijf in eigen woorden waarvoor u belt.’

Ik deed een poging om uit te leggen wat de kwestie was, maar voordat ik klaar was, onderbrak de computerstem me met de mededeling dat ik doorverbonden zou worden met een telefoniste. ‘Er zijn momenteel vijfendertig wachtenden vóór u. De wachttijd bedraagt naar schatting twee uur en vijfentwintig minuten.’

Toen ik een kwartier had gewacht zei de computerstem dat de wachttijd nu werd geschat op twee uur en veertig minuten. Ik lachte om de idiotie van een wachttijd die toenam, en omdat het toch allemaal maar een misverstand

was, besloot ik hen dat op eigen kracht te laten ontdekken en ging ik de deur uit om een ijsje te eten.

Het was een stralend zonnige dag. Geen wolkje aan de lucht en een temperatuur van wel dertig graden in de schaduw. Bij de kiosk beneden verdrongen de mensen zich in de schaduw van het uitstekende dak alsof ze schuilden voor de regen. Ik bleef even op het plein staan, maar ik voelde de zon al gauw op mijn hoofd en in mijn nek branden, dus ook ik drong me onder het afdakje. De mensen babbelden over van alles en nog wat, en opeens hoorde ik een oudere vrouw tegen een knul van een jaar of zeventien, achttien zeggen: ‘Hoeveel is het voor jou?’

Ik verstond het antwoord niet, maar wel haar reactie: ‘Oef, maar dan heb je toch wel mazzel gehad.’

De jongen mompelde weer iets. Het was onmogelijk er woorden in te herkennen, want hij had zijn mond vol ijs en stond bovendien met zijn rug naar me toe.

‘Jawel hoor,’ ging de vrouw door, ‘vergeleken met veel anderen is dat heel schappelijk.’

Ik vroeg me af waar ze het over hadden, maar het was lastig conclusies te trekken als ik alleen haar kant van het gesprek hoorde.

‘Dat is omdat je nog niet zo oud bent,’ zei de vrouw plotseling.

‘Het is vast veel erger voor mensen van rond de veertig.’

De jongen mompelde weer kort iets onhoorbaars.

‘Jawel,’ vervolgde de vrouw, ‘want die hebben maar raak geleefd en hier geen rekening mee gehouden. Ze dachten dat het allemaal eeuwig zou duren en dat de staat wel voor de kosten zou opdraaien. Ja ja. Voor jou is het maar vier,

vijf jaar, dan ben je er wel weer bovenop. Voor hen... tja...'

Ze stond met haar jas over haar ene arm mijn kant op te kijken terwijl ze wachtte tot haar zoon of kleinzoon of wat het ook was zijn ijsje ophad. De jongeman bleef maar brabbelen met zijn hopeloos lage stem. Ik probeerde nog wat dichterbij te komen om het beter te kunnen horen, maar het was zo goed als onmogelijk iets te verstaan. 'Toch een hoop geld,' meende ik op te vangen.

Uiteindelijk was ik aan de beurt om ijs te kopen. Ik besloot zoals altijd twee bolletjes in een bakje te nemen. Mint-chocola en framboos. Mijn lievelingssmaken.

Terug in de lift naar boven ving ik een telefoongesprek op van een meisje dat een heleboel kettingen om had. Ze wakte een heel gestreste indruk. Ze rukte een in leer gebonden agenda uit haar handtas en bladerde er doelloos in heen en weer zodat haar kettingen tegen elkaar rammelden, en hoewel ze haar haar in een staartje had opgebonden moest ze tijdens het praten de hele tijd een sliertje haar uit haar gezicht vegen.

'Maar kun je me niet de helft van het bedrag lenen... Nee, ik begrijp wel... Nee, maar de helft dan? Ja. Oké. Ja. Ik heb het nagevraagd bij de bank en die willen wel tot tien gaan, maar dat is toch... Ja.'

Ze maakte een korte aantekening in de agenda.

'Maar als ik nu de helft van het bedrag van jou kan lenen, dan... Ja. Want op de rekening staat een bedrag van...'

Ze keek me aan en zweeg opeens. Alsof ze nu pas merkte dat ik daar stond. Degene die ze aan de lijn had bleef praten, maar het meisje humde nu alleen nog maar mee.

Om de een of andere reden kreeg ik een ongemakkelijk gevoel van die gesprekken. Het leek alsof ze gingen over iets wat mij zou moeten aangaan, iets wat ik had gemist. Ongeveer zoals wanneer je op reis bent geweest en terugkomt en iedereen heeft het over die beroemdheid die zoiets leuks heeft gezegd of iedereen neuriet dat zomerhitje dat ze allemaal hebben gehoord, maar zelf heb je geen idee.

Toen ik in mijn flat terugkwam, had ik mijn ijsje bijna op. Ik schraapte het laatste beetje eruit en knoeide per ongeluk op de herinneringsfactuur die nog openlag. Ik bedacht dat je, als je zo'n incassobedrijf niet betaalt, wordt opgenomen in een wanbetalersregister – en het is soms heel moeilijk om daar weer van af te komen, zelfs al blijkt het naderhand ten onrechte te zijn.

De volgende keer dat ik belde, was de wachttijd slechts een uur. Maar na een tijdje werd de tijd weer aangepast, en al gauw werd die geschat op twee uur en zeven minuten. Soms kwam ik tot op een halfuur, maar het liep ook een keer op tot tegen de zes uur. Ik zette de luidspreker aan, legde de telefoon op de salontafel en liet hem maar bellen. Ik moest hem in de oplader zetten, en draaide intussen *Fall-out: New Vegas* en het Mahavishnu Orchestra.

De middag werd avond en de avond werd nacht, en langzaam maar zeker raakte ik in mijn meest melancholische stemming. Een toestand waarin ik me urenlang kon bevinden. Het gebeurde wel dat ik extra sombere muziek opzette, weemoedige nummers van Jeff Buckley of Bon Iver of een ander gekweld type dat over gebroken harten en verbrijzelde dromen zong, waardoor ik me helemaal in al die smart en droefenis kon wentelen. Lekker blijven zitten en

steeds dieper wegzakken in verlangen en verdriet. Dat gaf een heel bijzondere voldoening. Ongeveer zoals wanneer je een oude wond openpeutert, een korstje – je kunt het gewoon niet laten. Na een tijdje kreeg ik er toch wel genoeg van en zocht ik een paar oude kranten op om nog een keer te lezen. Bij een lang verhaal over projectoren en draadloze oplossingen voor mediaspelers dutte ik een beetje in op de bank.

Het was al de volgende ochtend acht uur toen ik erdoor kwam. Er meldde zich een lichte, enigszins hese vrouwenstem. Ik begon met de vraag wat voor wachtsysteem ze verdomme hadden.

‘Het is volkomen waanzinnig,’ zei ik. ‘Eerst is het een uur en dan opeens het dubbele. Dan weer de helft en voordat je het in de gaten hebt, zit je drie uur in de wachtrij.’

Ze bood haar excuses aan en zei dat het systeem nog in ontwikkeling was.

‘Het heeft nog steeds bepaalde kinderziektes,’ zei ze. ‘We streven naar een meer dynamische, klantgerichte wachtrij. Momenteel gaat het systeem uit van de lengte van het lopende gesprek en wordt de wachttijd daarop aangepast. Dat kan soms wat misleidend uitpakken...’

‘No kidding,’ zei ik.

‘Nee,’ zei ze. ‘Waarmee kan ik je helpen?’

Ik zei dat ik die rekening had gehad en dat dat een of andere vergissing moest zijn, wilde ze dat alsjeblieft even corrigeren? Ze luisterde goed en vertelde dat het helemaal in orde was. Er was geen sprake van een vergissing en nee, ik was niet de eerste die belde. Ik zei dat ik geen goederen of diensten had besteld, maar ze dacht toch dat de reke-

ning helemaal klopte. Toen ik vroeg waar het dan om ging, zuchtte ze en vroeg ze of ik geen kranten las en niet naar de tv keek of naar de radio luisterde. Ik moest toegeven dat dat een zwak punt van me was.

‘Nou, zeg,’ zei ze, en ik meende bijna te kunnen horen dat ze grijnsde, daar aan de andere kant van de lijn. ‘Dan wordt het nu wel tijd om te betalen.’

3

Kleine, donzige warmtewolkjes verschenen voor mijn raam aan de hemel. Het moet de heetste dag van het jaar zijn geweest. Het was alsof alles buiten trilde. Beneden op de stoep renden een paar kinderen; ze beschoten elkaar met waterpistolen. Ik kon hun opgetogen gegil horen als ze door heerlijk koud water werden geraakt. Op het balkon tegenover me stond een vrouw een kleedje uit te kloppen. Het geluid van een knetterende brommer kaatste tegen de muren van de flats. Het stierf weg en kwam terug. Het klonk alsof iemand van het ene adres naar het andere reed, op zoek naar iets.

‘Heb je Beta of Link?’ vroeg de vrouw aan de telefoon.

‘Wat zei je?’ vroeg ik.

‘Op welk betaalsysteem ben je aangesloten?’

‘Geen idee,’ zei ik. ‘Ik geloof dat ik helemaal geen systeem heb.’

‘O nee?’ vroeg ze.

‘Nee.’

‘Maar je hebt wel een plan?’

‘Een plan?’

‘Een afbetalingsplan, gekoppeld aan je EG-saldo?’

Ik wachtte even.

‘Ik geloof het niet,’ zei ik.

‘Heb je je niet geregistreerd?’ vroeg ze.

‘Nee,’ zei ik. ‘Moest dat dan?’

Ze was een tijdje stil, dus ik vroeg het nog een keer.

‘Had ik iets moeten doen?’

Ze schraapte haar keel.

‘Laten we zeggen: ja.’

Ik voelde me genoodzaakt te gaan zitten.

‘Maar waarvoor... waarvoor moet ik betalen?’ vroeg ik.

‘Waarvoor?’ vroeg ze.

‘Ja?’

‘Voor alles,’ zei ze.

‘Hoezo alles?’ vroeg ik.

Ik zat op de grond in de keuken, met mijn rug tegen de muur en mijn knieën opgetrokken tegen mijn borst. Mijn spijkerbroek begon bij de knieën te slijten. Straks zou daar een gat zitten, of ik het nu wilde of niet. En hoewel ik wel begreep dat het waarschijnlijk niet meer in de mode was, vond ik toch dat het er best stoer uitzag.

Het duurde even voordat ze antwoordde, maar ook al zei ze niets, ik hoorde de ontzetting in haar ademhaling.

‘Waar ben je op dit moment?’ vroeg ze.

‘Thuis,’ zei ik.

‘Thuis? Nou. Kijk eens om je heen. Wat zie je?’

Ik haalde mijn ogen van de vloer en keek om me heen in mijn kamer.

‘Ik zie mijn keuken,’ zei ik.

‘Hm... Wat zie je daar?’

‘Eh... Een aanrecht. Wat afwas... Een tafel.’

‘Kijk eens naar buiten.’

‘Ja.’

Ik stond op en liep naar het keukenraam, dat een paar

centimeter openstond. Zo had het de hele nacht gestaan. Misschien wel een paar dagen. Ik wist het niet meer. De warmte had de grens tussen binnen en buiten steeds meer uitgewist. Laatst had ik minstens een halfuur een vogel in de keuken gehad. Ik weet niet wat voor een, maar hij was mooi. Hij fladderde tussen de keukenkasten door en zat een tijdje op de tafel voordat hij weer naar buiten vloog.

‘Wat zie je buiten?’ vroeg de vrouw aan de telefoon.

‘Flats,’ zei ik. ‘En een paar bomen...’

‘En wat nog meer?’

‘Nog meer flats en een straat, een paar auto’s...’

‘En wat nog meer?’

‘Ik zie een blauwe lucht, een zon, een paar wolkjes, mensen, kinderen die op de stoep spelen, volwassenen, winkels, cafés... Mensen die bij elkaar zijn...’

‘Precies. Ruik je ook iets?’

‘Eh... ja.’

Ik snoof de lucht van de straat op. Die was zoet en warm van de zomergeuren. Bloemen, een struikje? Oud eten? Een zwakke geur van iets bedorvens en benzine. Typische zomergeur. Bijna een beetje Zuid-Europees. Daar was de brommer ook weer.

‘Je voelt iets, hè?’ vervolgde zij aan de telefoon. ‘Je hebt gevoelens, fantasieën, vrienden en bekenden. En je droomt, neem ik aan?’

Ze bekommerde zich niet meer om mijn antwoorden.

‘Hoe bedoel je?’ vroeg ik.

‘Droom je ’s nachts?’ ging ze door.

‘Soms wel.’

‘Hm. En denk je dat dat allemaal gratis is?’

Ik was even stil.

‘Tja, ik dacht zeker...’

‘Dacht je dat?’ vroeg ze.

Ik probeerde iets te bedenken om te antwoorden, maar mijn gedachten tolden rond zonder zich te kunnen uiten. De vrouw aan de telefoon stak een heel verhaal af over verdelingskosten en vaststellingen en eenmalige bedragen en verrekensystemen. Het klonk haast alsof ze het voorlas.

‘Maar hoe kan het zov el zijn?’ vroeg ik toen ik eindelijk een woord kon uitbrengen.

‘Tja,’ zei ze. ‘Leven kost geld.’

Ik zweeg een tijdje omdat ik niet wist wat ik moest zeggen.

‘Maar...’ zei ik ten slotte, ‘...dat het zo duur is!’

4

Ik keek naar de herinneringsfactuur van het incassobedrijf. Streek met mijn vinger over de vlek die ik er met mijn ijsje op had gemaakt. Ik voelde me dom. Uitgekleed als het ware. Ik had hetzelfde gevoel als jaren geleden wanneer de juf op school vragen stelde om duidelijk te maken hoe volledig je je had vergist. Ik keek weer naar buiten. De kinderen waren op weg de straat uit; ze zouden zo de hoek omgaan. Het geluid van de brommer klonk van steeds verder weg. Er was een man op een fiets gekomen; hij stond hem vast te maken aan een lantaarnpaal.

‘Maar ik heb toch belasting betaald?’ vroeg ik.

Ze lachte. Ik liet me weer op de grond zakken. Het was op dit moment op de een of andere manier het fijnst om te zitten.

‘Dit is geen belasting,’ zei ze.

Ze was een tijdje stil alsof ze een reactie verwachtte, maar ik wist niet wat ik moest zeggen, dus ze ging vanzelf door met praten.

‘De belasting. Dat is maar net genoeg voor het dagelijks onderhoud. Bovendien neem ik aan dat jij niet een van die mensen bent die...’

Ze was weer even stil en ik hoorde dat ze iets op een computer intikte.

‘Laten we eens kijken. Wat was je persoonsnummer, zei je?’

Ik noemde mijn persoonsnummer en hoorde dat ze dat intoetste. Ze trommelde een beetje met haar vingers op de telefoon terwijl ze wachtte.

‘Oké, dus je bent... negenendertig jaar. Hm... En je hebt nog helemaal nooit een betaling gedaan?’

‘Nee, ik had geen idee dat...’ Ze onderbrak me midden in de zin.

‘Ja, dan loopt het behoorlijk in de papieren, dat is duidelijk.’

Ik hoorde dat ze doorging met klikken, alsof er meerdere pagina’s waren die ze moest bekijken.

‘Hm,’ vervolgde ze. ‘Dat is een hoop geld.’

De zon stuurde een lichtstraal recht over de vloer. Een deel ervan raakte mijn been. Ik bewoog mijn ene hand voorzichtig heen en weer, in en uit het licht. Waarom had niemand iets gezegd, dacht ik, en alsof zij van de instantie mijn gedachten had gehoord vervolgde ze nu op tamelijk strenge toon: ‘Ik word er zo moe van dat mensen zeggen dat ze van niets weten. Er lopen al meer dan een jaar campagnes op internet, we hebben in kranten geadverteerd en informatie gegeven op scholen en bij mensen op het werk. Je moet de volgende keer een beetje beter om je heen kijken in de koffiekamer of de kantine.’

‘In de koffiekamer?’

‘Ja, daar hangen ze meestal. Zulke bekendmakingen.’

‘Maar...’ zei ik, en ik trok mijn hand uit de strook zonlicht. ‘Ik kan dat toch met geen mogelijkheid betalen?’

Ze was even helemaal stil.

‘Nee?’

Ik dacht aan het bescheiden inkomen uit mijn parttimebaan bij de videotheek. Het beetje dat er overbleef van dat salaris, dat gedeeltelijk contant werd uitbetaald, plus een erfenisje dat langzaam opraakte, vormden mijn hele kapitaal.

Aan de andere kant had ik ook nooit echte uitgaven gehad. Ik woonde in een klein, oud flatje met een lage huur. Niemand anders dan mezelf te onderhouden en niet geneigd tot uitspattingen. Af en toe een computerspelletje, platen, wat te bikken, nauwelijks kosten voor mijn mobiel, en films kreeg ik gratis in de winkel. Soms nodigde ik Roger uit voor een biertje of een lunch, maar tegenwoordig niet meer zo vaak. Ik voelde me vrij van al dat soort extra financiële verplichtingen. Mensen maakten carrière en schaften zich een huis, een gezin, kinderen aan. Trouwden, scheidden, begonnen eigen bedrijven, vormden naamloze vennootschappen. Wendden zich tot accountantskantoren, kochten eigendommen, leesten auto's, gingen leningen aan. Ik had het goed naar mijn zin in mijn eentje, zonder nauwe contacten of iemand die zich ermee bemoeide.

'Het kan absoluut niet,' zei ik. 'Ik heb hooguit veertigduizend kronen op de bank staan.'

'En je flat?' vroeg ze.

'Gehuurd.'

Ze zweeg even. Toen zei ze kortaf: 'Moment, ik kijk het even na...'

Ze legde de telefoon neer en ik hoorde haar weglopen. Op de achtergrond wat getrommel van toetsen, andere mensen die ook aan de telefoon leken te zitten. Een paar belsignalen. Ze bleef vrij lang weg. Eindelijk hoorde ik haar terugkomen en het toestel weer oppakken.